Массе а мехкийн пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадуьйлу 1923 шера дуьйна. • ШОТТА, 17 август 1974 шу. • № 00 (0000). • Мах 2 кап.

СИЛОС—ДУКХАГIА

Силосан баьццарча доьдьаран даьрзIа дукха хIама цаьлаш 50 эзар гектара тIа хьаьжкIаш дийнина республикин колхозашкен совхозашкен. Цу культура йоагIа доахно а ешбуна дуй, шина хенахь чуьйе хьайбаш тоьаш болаш силосах Iалашде йиш йолаш ба республикин юрта бохама болхой.

Силоса хьажкIаш чуяа йолаьй хIана дукхагIдолча боахамашка. Республике кийчъаьй 220 эзар тонн силос.

Силоса лаьрхIа хьажкIаш чуяц Ачхой - Мартановски районе. План 35 эзар тонн йолча хIанзале 17 эзар тонн силос кийчъаьй укказа. Во лелаш силос кийчъелга Грозненски районе а. ПланагIа 128 тонн силос Iалашье езача хIанзале дукха хIама ца ... 80 эзар тонн кийчдаьх ца доакъар. Ноттадика кьекьегаш ба силос Iалашдеча Шелковской районе а.

Ледара лел силоса хьажкIаш чуяхара балхаш Гудермесски, Сунжански, Урус - Мартановско, Шалински районашка. Сунженски — 17 процент, Урус-Мартановски районе — 7 процент, шаляшаша — 8 процент мара Iалашъаьяц силос.

Силоса хьажкIаш чуяцаш эзкьа ха йоле йиш яц. ТIехь-тIехьагIа хьажкIаш йокъалуш хилар бахьан долаш, дентара денга лохлу гектара тIара доакъара чуяла хьажкIий хьунаьхм. Из бахьан долаш силоса хьажкIаш чуяцача техниках хIара дийнахьа маьогга дукхагIа пайда эца беза республика боахамаша.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕН СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН

КПСС Центральни Комитетой СССР Министрий Советой сецам баьб «1974 шера кхеяь шекара свекла шин хаинахьа чуяцилга, цIеозиига, чакхйоаккхилга Iалашдаре кхы тIа а гIулакхаш чакхдаьра, хьакъелаьа».

Сецам тIа белгалдоаккх, колхозоша, совхозий болхлоша, специалистоша, боахама куллакхоша, партийни, советски, юртбоахама органаша, шерра социалистически эхь а йоаржаь, 1974 шера шекара свекла чIоагIа хьакъйоага бокхна болх чакхбаьккха хилар. 1974 шера шекара свекла эдарен шекар кьаларен халкъа боахама тIалла задането толаме кхоачашъелга дукхача хьале свекла чуяцилга, цIеозилга, шекара заводашка чакхйоаккхията вIаштIехьдаккхарах тIайша хурга.

КПСС ЦК-ах СССР Министрий Советой РСФСР Министрий Совет, Украина Компарте ЦК-ах Украински ССР Министрий Совети, Белоруссе Компарте ЦК-ах Белорусски ССР Министрий Совети, Казахстана Компарте ЦК-ах Казахски ССР Министрий Совети, Грузе Компарте ЦК-ах Грузински ССР Министрий Совети, Литвай Компарте ЦК-ах Литовски ССР Министрий Совети, Молдавий Компарте ЦК-ах Молдавски ССР Министрий Совети, Латве Компарте ЦК-ах Латвийски ССР Министрий Совети, Киргизе Компарте ЦК-ах Киргизски ССР Министрий Совети, Армене Компарте ЦК-ах Армянски ССР Министрий Совети, СССР юрта боахама Министерство, СССР кхачан промышленно ...

тахи халдаьна ца дIачуйIелтех маьон тайпарча транспортия средстваш тIара механизировани хьесапе. Iоформсоветтех вIаштIехьаьккха:

дIаоттаьа лоаттача хана свеклан шекара кIезигагIа йоа тата а шекара заводашка свекла чакхйоаккхача уаьа шекар дукхагIа яьакъастийтара а чакхдаккхаза харгдоаш гIулакхаш чакхдаха:

шекара свекла шин хахнаьен хиьен чуьнар а цIеозэв а хьаьа, моральни материальни поощрение тIулаккхаш, шерра кхеь а доахаш, колхозой, совхозийн свекла дIачуйбеча пункташ болхлой, транспорта болхлой социалистически яхь вIаштIехьаьккха.

Союзни республикай министрий советашта тIадиллах:

СССР кхачан промышленноста Министерствацен СССР юрта боахама Министерстваца дагачьнначуа тIехьагIа болх беш йола шекара заводаш болхбе йоаладийтара хаьеш 1974 шера 25 август хьатIакхачалл белгалье:

машиннаькъий станцешта цIоагIа тIоа тIаьуллача автомобильни наькъаштен юхе кхы тIа а свекла дIачуйбю пункташ яххарх йола дош кхьаьга а СССР кхачан промышленноста Министерствацен машинаькъий Министерствацен дагачьнначух тIехьагIа хьоастайайга а.

Союзни республикай министрий советашта мукъа беккай 40 дента кхаьчалца йолча хана юхегкха предприятей, учреждений, организацей грузовой автомобилаш борташ йола автоприцепаш. моллагIча ведоустиа доалахь уж али а, ...

арIаьна свекла кхеча районий колхозашта, совхозашта, шекара заводашта запасной ояткаьош тедга Iалашде.

СССР Госснаби автомобильни промышленноста Министерстве декхарийла я юрта боахама фондагIа грузовой автомобилаш хеша хьалха РСФСР Министрий Совети Украински ССР Министрий Советей мукъагIа хургIолаш дIахьожае.

Машинаькъе Министерствана тIадиллад 1975 шера 10 январь хьатIакхачале еррега шекара свекла дIаеша яла езаш хилар теркал а деш, СССР кхачан промышленноста Министерствацен йийнача плакагIа свекла дIачуйбеча пункташкара шекара свекла шекара заводашка дIеоза вагонаш дуллга Iалашде.

Машинаькъе Министерствой СССР кхачан промышленноста Министерствой декхарийла я свекла тIеюттачен йоссеьен пункташке тIачIоагIьача гон тIа леларча маршрутешца (сверткашца) а хIанта аитта дIаурзача графикашка хьежжа йолча маршруташца а шекара свекла дIауэалга Iалашде.

Яйгачен кхачани промышленноста машинаш бытовой приборан еча Министерства а химически механттен машиностроение Министерства а тIадиллах 1974 шера дIалархие ал шера фондагIа, шекара промышленноста предприятешта дIа ца луш йисе хиьна оборудование запасной оаткаьлаш 1974 шера 25 августага кхачалехьа дIадалара саьгаа гIулакхаш чакхдоаххилга ...

100.000 тонн хьажкIаши 20.000 тонн дугеи чудахьаргда вай!

Новкъостай дергда

ГI. АХРИЕВА ЦIЕРАГIЧА НАЗРАНОВСКИ «ЭЛЕКТРОИНСТРУМЕНТ» ЗАВОДА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» завода коллективо массаза новкъостал ду юрта боахаме ялат чуяцача. 1973 шера завода болхлоша, инженерно-техническа болхлоша, гIулакхерча наха района совхозашка чу а яьна пачхьалкхена дIаелир 300 тонн гарга хьажкIаш, хьагул а хьаьхерашкар 265 тонн коартолаш, оасар дань цIендир 35 гектара тIера галарш.

ХIана Назрановски района кхашка дика хьайгьа хьахулаш латт хьажкIаш. Завода коллективо лаьрхIад «Экажевский» совхоза хьаьдда дола новкъостал де:

150 гектара тIера хьажкIаш чуяй, цу гIулакха лаьрхIа ... субботникаш воскресникаш де, царех хIара дийнахьа 400 ... чукъаала боацаца сагага дакъа лаьцийта;

... чуяцача хана хIара дийнахьа завода 40 бешка хьалаве;

силоса ремонтни мастерски белча инструментовна Iалашье;

юртбоахама машинашта ремонт яра бола запасни оатгалаш кийчъе.

Цунна кхьайн оаха дош денад шоллагIча пятилетка дикьалагIча, кьоастабеча шера производственни план хьхал хьалхагIа кхоачашъяра тIайча социалистически декхараш толамца кхоачашде.

ГI. Ахриева цIерагIча Назрановски «Электроинструмент» завода коллективо тIайнач республика еррагIча предприятей, организацей, учреждений хьаьжкIа 1974 шера ялат чуяцача практически новкъостал дара хьнаре кхайкаьтара.

Завода партийни-боахама актива тIадиллалах декхарашта хIал кулгаш яздаь: А. МАЛЬСАГОВ — «Электроинструмент» завода директор, Б. ГАГИЕВ — партбюро секретарь, В. ЕВЛОЕВА — завкома председатель, М. ДАСКИЕВ — ВЛКСМ комитета секретарь, А. КОТИЕВ — слесарь-лекальщик, М. ГИЗАТУЛИН — автойчик.

«ЭЛЕКТРОПРИБОР» ЗАВОДА КОЛЛЕКТИВА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

[illegible]

МЕБЕЛЬНО-ХIУН ХIАМАШ ЕЧА «ТЕРЕК» ФИРМА КОЛЛЕКТИВА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

[illegible]

Коллективо тIадиллалах кулгаш язду: А. АРСЕНЮК — «Терек» фирма генеральни директор, В. КАТКОВ — парткома секретарь, Л. САВЧЕНКО — завкома председатель, Т. ТАТАРКИНА — ВЛКСМ комитета секретарь.

Укх шера хIара гектара тIара 40 центнерал кIезигагIа йоа шаш фуальаьла хьажкIаш чуяьа дош деннад Назрановски совхоз - техникума дикагIа волча звеньевоача Часыгов Пашас. ХIанз цун звено хьажкIаш лораеш, уж чуяцара вона техника тоаеш я.

СУРТА ТIА: Назрановски совхоз - техникума хьажкIаш лелайр, Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат Часыгов Паша шин кхай тIа.

И. ПЛИЕВА сурт.

ЯЛАТ ХБАЧУЭЦА КИЙЧО ЯЬЙ

СЛЕПЦОВСКИ ЯЛАТ ДIАИЯДЕЧА ПУНКТА КОЛЛЕКТИВА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

[illegible]

IАЛАМА ХЬАЛАШКА МА ХЬЕЖА

[illegible]

М. ХАМАТХАНОВ.

ПЛАН ТIЕХХОАЧАШЪЯЙ

[illegible]

Х. ЖАПАРОВ.

БАХАЧА НАХА ПОЛИТИЧЕСКИ КХЕТАМ БАЛАРА

[illegible]

Ю. ЮСУПОВ.

МЕХКДАЬТТА КIЕЖ ТЕХАЙ

[illegible]

Д. ГАБАЕВ, Грозненски бурув тохара баллий управление ЦИТС-а сменни мастер.

ДЕШАРА КЕРДА ШУ ДIАДОЛАДАЛАРГА

ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪА ГIУЛАКХ

КПСС Центральни Комитето, Советски пачхьалкхено цахаддаш йоакхо ю халкъа дешар дегIадоалладара. Парте XXIV съезда решенешка, цул тIехьагIарча КПСС ЦК а СССР Министрий Совета а шоала хьакъехьарча соцамашца белгалдаьлад берригa кагирхой юкъера дешар дийша хилийтарен юкъара дешар хьеха школа дIахо дегIийоаллярен керттера декхараш а уж кхоачашдара шаькъаш а.

Укх шера августа юххье РСФСР Лакхехьарча Совета сессе РСФСР-е берригаш а юкъера дешар дешаш хилийтарга довлар чакхдаккхара де дезараш дувцарон халкъа дешарах дола РСФСР закон тIаэцарои шIаьхка а тешал ду партен пачхьалкхенон кхуьш йоагIача тIехьен цахаддаш йоакхо еш хилара. Из закон тIаэцаро, шеко йоацаш, гIо дергда кагирхой дешари парна коммунистически кхетам балари тоалара. Лакхехьарча Совета сессе тIейийца положенеш кхоачащьеш хургья республика школаш, халкъа дешара органаш.

Цу хьакъехьа Нохч-ГIалгIайче дукха болх баьб. ДIададача шера КПСС обкома бюрон Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советаш шоаза дийцад берригa кагирхой юкъера дешар дешаш хилийтарга довлар йистедаккхара дош. Цер соцамаш кхоачаш а деш, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеша, предприятей, совхозий, колхозий хулгалхоша хоадамболлаш довкъостал ду школашта.

Республике чакхдоах юкъерча дешара школаш шеръяра, цар дешара-материальни база чIоагIъяра, дешархой Iомабарен уж кхетабарех балха боарам лаккбара, хьехархошцара болх тоабара дукха гIулакхаш. Кердача дешара шера школашка а кхыча юкъерча дешара заведенешка а чуоал лерхI укх шера 8 класс чакхъяьккха берригa кагирхой, белгалдаьккхад кIера города, районе болх беш бола кагирхой сайрийнарча а эзочин а школашка чуозара де дезар.

ДIададача дешара шера итогаша гойт къона тIехье Iомаярен цуна кхетам баларен гIулакх тоадеш керда гIа баьккха хилар. Республикерча юкъара дешар Iомадеча школай 1974-ча шерарé керттера хьокхамаш 1973-ча шерачул дикагIа да. 98 процентага кхоачаш лаккхъеннай успеваемость, дукхача дешархоша тIехдикен дикен дешаш чакхдаьккхад дешара шу. Нагахьа санна массехк шу хьалха яхьоалагIча классашка хьанйцача 100 дешархох ханнахьа бархI класс чакхйоаккхаш 80 мара хинна вене, хIана 79-ие чакхйоаккх бархI класс. Иштта дукхагIа ба юкъера школа чакхйоаккхараш а. Шерагара - шерага кIезигагIа хул школа чакх ца йоаккхаш дIаухараш.

Республике 500 совгIча хIехархоша 100 процент успеваемость Iалашъяй шоаш хьеха, ча классашка. Царна юкъе ба Грозненски районера М. Ш. Шагидова, Л. М. Румянцева, Шалински районера З. А. Магомадова, А. М. Лебедева, Надтеречни районера М. Я. Абдурахманова, Н. А. Демина, Урус-Мартановски районера З. Х. Ахмадов, А. Ф. Пошкова, Ведена районера З. М. Абдуллаева, В. А. Дергунова, Наьсарен районера Г. И. Макарова, Е. А. Фаргиева, Шелковской районера Т. А. Магомедова, А. М. Бондаренко, дукха кхыбараш.

Шоаш хьеха предмет кIоаргга довзарца, из хьехара наькъаш дизза карадерзадарца, цахеддаш шоай кхетам лаккбеш хиларца, массе а хана урокаш тIа гойтара а технически а пособех пайда эцарца, бераш дукхадезарца, шоай къахьегама а коммунистически идейшта а мутIахьа хиларца белгала ба цар болх.

Тахан вай торо я къастъаьстача хьехархой цIераш яхарал совгIа, кхуьш йоагIача тIехьена хьехачон цуна коммунистически кхетам лучеи доккхий толамаш даьккха бIарча педагогически коллективаш белгалъяха. Царех я Наурера юкъхьалхарен № 2-йола бархI шера дешен школаш, Гудермесски районера Новогрозненски, Суворов-Юртовски, Степновски юкъхьаннарен Гудермеса № 3 йола бархI шера дешен, Брагунера № 1 йола юкъерен школаш, Грознера №№ 1, 2, 29, 50, 56, 58 йола юкъерен № 4 йола бархI шера дешен школаш, Ножай-Юртовски районера Чурч-Ирзуевски школе, Сунженски районера Даттыхски, Серноводски юкъхьаццерен, Троицки № 1 йола, Карабулакски юкъерен школаш, кхы дукха хьераш.

13900 дешархой болча Гудермесски районе дIададача шерара успеваемость 99 процент я, 98,2 процент успеваемость йолаш дешара шу чакхдаьккхад Ножай-Юртовски районе. Грознерча школашка успеваемость 98,7 процент я.

Школа йоакхо елга еррига парте, дерригача халкъа гIулакх да. Иштта кхетаду къоначa тIехьенна хьалхашкара шоай декхар Наурски районерча Кирова цIерагIча совхоза, Ножай-Юртовски районерча Гагарина цIерагIча колхоза, Грознерча химкомбината, шьарабетона конструкцей завода кхыча предприятей хулгалхоша.

Кирова цIерагIча совхозо (директор Г. Т. Хайрбеков) бовхама чотах хьалъяьй 140 моттиг йола берий беш, 640 дешархочоа лаьрхIа школа, хьалъеш латт 130 моттиг йола столови, цул совгIа школа шеръяьй 160 дешархочоа лаьрхIа керда цIеноц хьаллаь, йиъ дешара кабинет кийчъяьй. Гагарина цIерагIча колхозо (председатель нох. Хажиматов) хьалъяьй Семсира яхача юрта 120 дешархочоа лаьрхIа школа. Зандакски юкъера школе шеръяьй 160 дешархочоа лаьрхIа керда цIа хьетIа а да, хIана Галайы яхача юрта 320 дешархочоа лаьрхIа школа хьалъе проектно - сметни документаци кийчдеш да.

КПСС Ножай-Юртовски райкомо, райисполкомо, районе вIашагIтаха районерча беррагача нахен дешархошен дакъа лоацаш белхий хиннаб юрташкара школаш кердача дешара шера кийчъеш. Цига цар кхоачашъяьд 4 эзар сома мальха балхаш.

ДIададача шера итогаша гойт дешархошта къахьегама кхетам баларе болх дика тоабенаьга. Хьалха из болй Сунженски, Наурски, Шелковской районашка мара дика вIаштIехьбаьккха хиннабеце, хIанз вай аьла йиш я обществана пайдецерча балха дика дакъа лоацаш ба Урус-Мартановски, Ножай-Юртовски, Грозненски, Гудермесски, кхыча районашкара дешархой. Укх шера дешархой бригадаша, звенонаша хьун бойхамаша Iуная ду 4300 гектар кхашта, 2900 гектар хьунашта. ДукхагIа хиннай бокхкагIболча дешархоша са лоIеш болх беш йола комсомольско-кагирхой лагераш. Укх аьхки цу лагерашка салоI 10600 дешархоше. Дика вIаштIехьдаьккхад пионераша салоIилга а.

ИйслагIа пятилетка чакхйоалаш дола керда дешара шу дIадолалу ха таргаккдьачача хана ала доагIа кхоачашде вIаштIехьа ца долаш дисача, школай балха хIанз а дIадаланза долча цIенхаштарча кхоачамбоацарех.

Республике хIанз а дукха кагирхой бус ханнахьа юкъера дешар чакх ца доаккхаш. Болх берех берригa кагирхой чулацац сайрийнара школаша а. Цхьабола профтехучилищай дешархой а бус юкъера дешар ца дешаш.

Цхьайолча школашка, дашпа-новношцара болх дика вIаштIехьа ца баккхар бахьан долаш юртбоахами а цIигIара а балхаш деш дешара тIерадуьа дукха бераш. ТIаккха уж дешара тIехьадусаш а шоллагIча шера чудусаш а моттигаш я. Цудухьа вай республике деррегача берех 79 процент мара дац ханнахьа бархI класс чакхйоаккхаш, Российски Федераце из хьоктам 91 процент болча.

Дукхача школашка теханарча декхараш дIадахча боарама дешар Iомадаш лаьрашта. Цун керттера бахьен да дукхахьаьча урокаш боагIаче идейно - политически а Iилманетодически а боарамах чакх ца йоаккхаш, хIаране бамалара ферхальеш дешархошцара болх ца лелабелга, гойтара а технически а торонех бизза пайда ца эцалга, школай, районо хулгалхоша боагIача тайпара тIалхьожам ца лелабелга. Из гIулакх къаьстта ледара леладу Назрановски, Ачхой-Мартановски, Малгобекски, Веденски, Сунженски, кхыча районашка.

ДIахо тоадаьза царгIоенаш да дешархоши вацара никъ харжарен царна къахьегама кхетам баларен гIулакх а. МагIалбика, Ачхой-Мартана, Урус-Мартана, кхыча районашкарча дукхача школашка дешара шу чакхдоалаш вIашагIъехка дешархой производственни бригадаш июнь беттехьа а еха дIаяьнчей. Хоаш да, вай юрташкара бераш къахьегамах удаш доацилга, уж зIамига долча хана дена болх бе Iема долга. ВIалла дешархой бригадаш еце а, шоай даьцина, нанойца, бокхкагIболча вежарашца, йижарашца цхьана болх бу колхозашкеи совхозашкеи. Цхьабакъда, цига хилац хьехархой кхетама болх.

Къаьстта ира латт вай республике керда школаш хьалъяра гIулакх. Цхьаццa ведомстваш кхоачаш ца дах школаш хьалъяра план. 29 процент мара кхоачашдаьдац гIишлонхоша укх шера хьалдарча ах шера декхараш. Белгалдаьккхача кхоачам ба дIададача шера республике 44 школа кхаь сменах болх беш хинадага. РСФСР-е цу хьалашка дешарех 70 процент вай республикага кхоач. Керда школаш хьалъяьита иштта хулe из гIулакх кердача дешара шера а дукха дикагIа хургда ала йиш яц.

Керда дешара шу дIадоладала йисар тIеттара кIезига ха я. Де дезараш хIанз а дукха да. 1-ча сентябре цхьа бер школа ара дусаргдоацаш хIанзахьа лоархIам бе беза дешара йолча берий. Иштта лоархIам бе беза болх бечa кагирхой а. Укх шера из дешаш хила йиш ян юкъера дешар чакхдаккхаза йола цхьаннхе а зIамига саг, йоI. Юкъера дешар ца хьехача профтехучилищай кулгалхоша цхьана къоастаде деза цига балха говзалаш караерзаеш бола кагирхой гаргагIарча сайрийнарча школашта тIачIоагIбара, е профтехучилищашка сайрийнара школаш дIайолаяра гIулакх.

Къаьстта йоахо е еза бархI класс чакхъяьккхарий. Царех дукхабараш юкъерча специальни дешара заведенешка экзаменаш дIалуш конкурсах чакх ца боалеш бисаб. Уж а юкъера дешар Iомадеча профтехучилищашка бахийта беза, е юкъерча школашка ийслагIча классашка хьаьца беза.

Август — эггара дукхагIа керда хьехархой тIабоагIа ха я. Уж вай тIаэцарга, царна мел эшар Iалашдеш йиза йоакхо ярга хьежжа хургба кердача школашка цар болх бара лоIем. Массанахьа а къаьстта боккхача терхаме хила деза из гIулакх.

Укх бетта 24—28-ча деношка массанахьа а районашкеи городашкеи хургья августовски хьехархой совещанеш. Цига къоастадергда дIададача шера керагIдьинараш, кердача дешара шера декхараш. Къаьстта боккхача лоархIаме да цу совещанешка секцей болх лерттIа чакхбаккхар.

Кийчоаи цхьоалагIчен классашкара хьехархой декхарийла ба хIанззехьа а шоаш хьехаргдола дешархой, цар дай-наной бовза, дешара бераштa мел эшар вIаштIехьдаьккхадий хьажа. ЦхьоалагIа сентябрь тIеихачалехьа еррига школашка чакхъяьккха еза берий переклички, хIара хьехархо лаьрххIа кийчвала веза ший хьалхарча урока. Массанахьа а чакхъяха еза кердача шера бергбоача балха планаш чIоагIъеш педсоветаш.

Вай массе а хана кхетам хила деза кердача дешара шера кийчо еча зIамигадар а доккхадар а боккхача маьIане долга.

М. УМАРОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР просвещение министр.

КЕМЕРОВСКИ ОБЛАСТЬ. «Южкузбассуголь» комбината новокузнецки шахтоуправлене баракIашагIча участка Н. Романцова проходчески комплексни механизированни бригада доакъашхой (аьрдехьара аьттехьа) комбайна машинист Семенов Николай, проходчик Кондратьев Александр, проходчески бригадир мехка цIи хеза шахтер Романцов Николай, проходчик Зубаков Николай, Сойых Сергей комбайна машинист Козлов Александр.

ИйслагIча пятилетка вадамаш лоазаш выработкаш яра социалистически декхараш кхоачашдеш тIехйаьна доккха толамаш дахарах СССР Лаккхехьарча Совета Президиума УказагIа бригадира Н. Романцова сийнай Социалистически Къахьегама Турпала цIи, хIаьта бригада кхыча доакъашхошта — Къахьегама Сийлен III-ча дагIана Орден.

А. Кузарина сурт. ТАСС фотохроника.

НОВКЪОСТ, ХЬЕХАМЛУР

Республике къонагIчарех я Грозненски «Электроприбор» завод. Предприяте арахецаш йола чоалхане электрографически машинаш вIашагIъехкача сборочни цеха коллектив а дукхагIча дакъе къонача болхлоех латт. ДукхагIболча къонача болхлой говзал хила езача тайпара лакха я ала нийгардолаш я. Царех хIаравар хIана вац аьнна Коренев Виктор Петровича Iомаяь, цо бахха «къайленаш» дIайовзийта ва. Уж ба слесараш Ярцев Владимир, Алексеев Виктор, мастераш Слопаков Алексей, Родщук Александр, иштта кхы дукхахабараш а.

«Электроприбор» завод болх бе йолаеннача 1962 шера вера Виктор Иванович укхаза балха. Кердача предприятена эггара халагIа йола ха яр из. Дукха дар заводе тайп-тайпара кхоачамбоацараш — квалифицированни кадраш тоъаш яцар. Предприяте керда балха хьайцачарех дукхагIбараш цхьаккха говзал йоацаш бар.

Лоацца аьлча, продукци дукхагIа а дикагIа а арахецара керттердар балхлой Iомабар дар. Из де йиш йолаш вар 30 шу совгIа балха стаж йола Корнеев Виктор Иванович.

Шийа керттера декхар санна тIаийцар коммуниста, къахьегама ветерана, лаккхагIча разряда слесара къонача болхлошта ший говзал дIаIомаялта.

КIорда ца деш, боккхача безамца балхах дIаккхетабу Виктор Ивановича Iомалушбараш. Ца хоаш дар дIахатта вэь хеташ, е ийна хIача ца хоаш хилар гучадалар кхераш волча болхлочоа дIатIа а ваха цунна балха новкъарае еш дар миштта дIададаккха деза, болх дикагIа вIаштIехьбаккхара фу де деза дIахьехар Виктор Ивановича. Иштта хьаккашта боахар цо кагирхой.

Шийа производственни декхараш массаза а толамца кхоачашдеш хьавоагIача къонача болхлочун сий ду коллективе, цо аьнначунга ладувгI цехе. Говзал Iомаярал совгIа, къонача производственникашта, комсомольцашта тIема-патриотически кхетам балара йоакхо ю Сийлахь-боккхача Даьхен тIем тIа дакъа лоацаш хиннача, дукха тIема совгIаташ, медалаш йолча ветерана.

ЛаьрхIа чанийоахача беседашта, ешача лекцешта нийсса лоархI Виктор Ивановича дег тIара доагIа дош. Из дош доагIача ала хоаш а, Даьхенцара кагирхой безам совбаккха хоаш а ва къонабарий воккхагIвола доттагIа.

Л. АУШЕВА.

Тхьаьи итт шу дизад В. И. Ленина цIерагIча Грозненски меккдаьтта чакхдоахача завода йоккхагIйола оператор Афанасьева Мария Федоровна хьиере къахьегаш йола.

Завода болхлошта юкъе эггара хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи яьккхай йоккхагIйолча оператора Афанасьевас. Цу шера сий лакха а доаттадеш хьинаре къахьегарах тайна кхидола дукха совгIаташ доацаш цунна енай Ленински юбилейни медаль.

СУРТА ТIА: йоккхагIйола оператор М. Афанасьева.

А. Кычикова сурт.

ЕРРИГА ТОРОНАШ ТАХКА ЕЗА

ИйслагIча пятилетка диъ-лагIча, къоастамбеча шера шоллагIа ах шу дIадоладьча республика промышленни предприятей, гIишлошъеча организацей коллективаша деррига шоай къахьегама яхош оарцагIдьхад халкъа боахама планаца тIайийца социалистически декхараш толамца кхоачашдара.

ВорхI бетта дьхача толамашта итогаш йича республика еррига промышленность хьайначча керттера заданеш толамца кхоачашъяьй.

ПланагIа лаьрхIачул совгIа маьхала яьккхай 6,8 миллион сома маьха продукци. Меккдаьттен гази, электроэнерги, меккдаьттахиче продукция, бензин, нефтебитум, тракторни прицепаш, хьу, ардакха, кIира, швейни изделеш, дулхдаьтта, мерзача шурий продукци, дулх, халкъа эша кхыдола тоаргаш арахецара пачхьалкхен план тIехкхоачашъяьй.

ВорхI бетта хила кхоачашъеча эггара дикагIа къахьегама толамаш даьккхачарех я СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически комбината, Карабулакски химически реагентий завода, Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски меккдьтта чакхдоахача завода, «Электроприбор» «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни заводий, «Пишмаш» «Трансмаш» заводий, кхыча предприятей коллективаш.

Цу предприятешна арахеца промышленни продукци совхха укх хана арахецаш хиннечул дикка дегIаенай, къахьегама оасарле лаккхъара задани тIехкхоачашъяьй.

Социалистически яхьа цу предприятей коллективашца латташ хилар цIаьхха хинна хIама дац. Шоай къахьегама толамий къайленаш йовзийт массанена. Цар къахьегама толамаш дика хиларо керттера бахьан да машенех, оборудованех бизза пайда эцар, шерра социалистически яхь йоаркаяр, бедаш, материалаш, доагор, электроэнерги, балха ха кхоара тIехьа къовсам лоаттабар, яхье хьалха латтарашта совгIаташ телар, технически прогресс яра дамъе рационализатораши изобретателаши ьаьнаро дакъа лоцар.

Производства керттера резерваш халкъа дукха оарцагIьяха цу коллективаш балха керттера дезаш я. Цхьайолча промышленни коллективаша дика къахьегама толамаш даьха дале а хIанз а тIехьа дукха кхоачамбоацараш нийслу. Халахете а хIана а тIехьа кIезига яц дуккхача хана дезаш оттаеь планаш кхоачаш ца еш йола промышленни предприятеш.

ВорхI бетта план кхоачашъяьц республикерча 30 предприяте, цар дIа ца луш йисай 2,5 миллион сома маьха продукци. ХIара заводо, фабрико пачхьалкхен план толамца кхоачашъяр промышленноста керттерарех цхьа резерв я.

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБОЗРЕНИ

Продукцина реализаци ира даьккье эггара тIехьаюсачарех я крупнопанельни домостроени Аргунски завод, Грозненски кога гIирс бу фабрика, Самашкински консервни завод, Назрановски кирпишкаш ю завод, кхы йола предприятеш.

Предприятей кулгалхой, инженерно - техническ болхлой планаш кхоачаш ца яра даьккье бехказа бовла гIерт, шоай цехашка, производственни участкашка йолаш йолча резерваех бизза пайда эцара де дезарех дукха ле цар ца деш. Царех я Назрановски трикотажни фабрика. Цу предприяте коллектив дукхача хана дела производственни планаш кхоачаш ца еш хиннай. Къахьегамех материальни ресурсаш оарцагIъяхара тIадераадь дукха балхаш дар бахьан долаш фабрика коллективо продукцена реализаци яра ворхI бетта план 106 процент кхоачашйир.

Цу предприяте балха тIа хIанз а тIехьа дукха кхоачамбоацараш да, цхьабакъда хьалхара къахьегама толамаш гIадвахаш а да, фабрика коллективо дIаболабаь лостам нийса а ба, фабрика балха деррига экономически хьокхамаш цIенхаштта тоадара мел эша хьалаш долаш а да.

Республикерча дуккхача предприятешка къахьегам вIаштIехьбоаккхача дукха цIенхашттара кхоачамбоацараш нийслу, балха ха зехьа йоаш, цу гIулакхо кIезигагIа хулийт арахеца продукци.

Масала, 1974 шера хьалхарча ах шера хIара болхлочоа дIалаьрхIача зехьа доадаьр кхо балха ди да (цамогаш волаш дайнар доацаш), вешта аьлча, берригача болхлоех хIара дийнахьа къахьегаш ца хиннараш 1,5 процент болхлой ба. Из бахьан долаш яра ца хецаш йисай 18 миллион сома маьха промышленни продукци.

ДIадахача шера ворхI беттица нийсдича республикерча подрядни гIишлошъеча организацеша укх шера январе-июле даь гIишлон - монтажни балхаш 7 процент дукхагIа да. Цхьабакъда, уж хьокхамаш кхоачамболаш хиланзар юкъарча централизованни капиталовложенеш пайда эцара йлаиаш кхоачашъяра, еррига республика хьайнйцача гIишлон - монтажни балхаш дара ворхI бетта план 89 процент мара кхоачашъяьц.

Чакх ца доахаш дисa гIишлон - монтажни балхаш 17,3 миллион сома маьха хилар. ГIишлон - монтажни балхаш дара пачхьалкхен планаш кхоачашъяьц Нохч - ГIалгIай гIишлошъеча управлене, «Грознефтехимпромстрой» треста, Новогрозненски ТЭЦ-а гIишлошъеча управлене, «Грознефть» объединене СМУ, «Чечингушводстрой» гIишлошъеча управлене, жилищно-коммунальни боахама министерства ремстройтреста, кхыча гIишлошъеча организацеша.

Цар болх иштта эсала лелар бахьан долаш йиллача хана эксплуатаце дIалац дукха производственни культурно-бытовни объекташ. Еррига республика хьайнйцача 1974 шера эксплуатаце дIадала дезаш дар 181,3 эзар квадратни метр дола наха чубаха цIенош, хIаьта ворхI бетта хьал а даь эксплуатаце дIаденнараш 27 эзар квадратни метр мара дац, уж шера планагIа эксплуатаце дIадала лерхIачарех 14 процент совгIа мара дац.

Цхьайолча гIишлошъеча организацей кулгалхой дIахо мегаргйоацача практике деш да шу чакхдоалача хана эксплуатаце цIенош дIатедалга, цу дьайъе сихбенна хьуначча цар дукха кхоачамбоацараш нийслойт балха тIа.

ВорхI бетта итогаша хьехьенц цу тайпара гIулакхаш укх шера а нийслургхилар. ТIехьдаьнад цхьайола лоархIаме культурно - бытови объекташ хьалъелга. Царех да цирк, драматически театр, троллейбусни депо госуниверситета здани, Грознера бита цIа, дукха школаш.

Гудермесски дуга системаш яккхар республикана чIоагIа боккха лоархIам болаш гIулакх да, цхьабакъда, ворхI бетта планагIа цига чакхдаха дезаш хинна балхаш 3792 эзар сома маьха долче, даьраш 2676 эзар сома маьха мара дац, вешта аьлча 71 процент. ДIахо ла мегаргдоацаш эсала лел хьайбай комплексаш хьалъелга «Атагинский», «Лермонтовский», Грозненски шурий совхозашка.

ГIишлош хьалъеча моттигашка къахьегам эсала вIаштIехьбаккхарал совгIа бизза пайда йибац гIишлошъеча техниках, болх ца беш багIаш хул гIишлонхой, пускови гIишлошъеча эшача боарамагIа оарцагIъяхац материальни нахьен резерваш.

Из бахьан долаш шерагарé шерага республике хьалъяь ца йоалаш йола гIишлош дукхагIа хул, хIанз хьалъеш латта гIишлон объекташ ши эзар гаргга я, уж дукха дукхагIа а ши-кхо шу хьалха хиннарех.

1974 шера ворхI бетта йолча балха итогий кIоаргга анализ е еза промышленностен гIишлошъечен хIара коллективо, тIехьаюсаш хилара бахьанаш тахка деза, из дIадаккхара де дезар сиха чакхдаккха деза, пятилетка диъ-лагIча, къоастамбеча шера планаши тIайийца социалистически декхараши кхоачашдеш тIехкхоачашдеш дара еррига резерваш оарцагIъяха еза.

П. ГРЕБЕНЩИКОВ,
Нохч - ГIалгIай АССР статистически управлене начальник.

НАХА КХЕТАМ ЛУЧА — ХЬАЛХАРЧА МУГIАРЕ

Бахача наха идейно-политически кхетам луча доккха дакъа кхоач культура учреждененашка. Из кхета а деш МагIалбикерча культучреждений берригa болх КПСС XXIV съезда, парте Нохч-ГIалгIай обкома X-чен, МагIалбика горкома XII-чен пленуми соцамаш кхоачашдара тIабераибаь ба укх шера.

Тайп-тайпарча формех пайда а эцаш, дуккхача лостамех лелабу культучреждененаша бахача наха юкъе культурно-кхетама болх. ДикагIа из вIаштIехьбаккха торо хулийт культурий балха база дIахо чIоагIъялларо. ХIанз района юрташка да ворхI культура ЦIа, йиъ клуб, бархI библиотека.

Культура учреждений балха цхьа оагIув я деза деноц деледеча, мехка хинна лоархIаме гIулаках белгалдоаккхача хьинаре яиъ лелар.

ХIара клубе кийчъяьй ше шефство лелаеча боахаме толамагIа болча къахьегамхой сурташ тIадоаа сийлен Доскаш, цу коллективай социалистически декхарех дувца стендаш. Гуабеннараш раьза болаш чакхъаьлар Долакоарча культура ЦIагIа «Вай совхоз селхана тахана» яха сайре. Цига дийцар совхоза боахам дегIабарах, бахача наьха хазар тоадалара.

Культура учреждененаша шоай балха юкъеоалаяьй керда форма — юрташкарча дикагIболча наха хетаяь сайренаш чакхйоахьыта. Цига дувц социалистически яхе хьалхе лелаерий сийлен къахьегама гIулакхех. Уж сайренаш чакхйоахьийта дикагIа вIаштIехьдаьккхад Долакоарча, Кердача Редантерча, Юкъерча Ачалукерча культура цIеношка.

Района культура учреждененаша цахаддаш терко ю интернациональни доттагIалла чIоагIдара деша. Клубашка, культура цIеношка каст-каста хул интернациональни доттагIала хетаяь лекцеш. Массанахьа йийшай «Къамий хьакъехьара ленински политикен СССР халкъий доттагIалла», «СССР халкъий доттагIал — коммунизм кхоалара низ», «Интернационализма байракха кIал» яха а кхыйола а лекцеш.

ВIашагIкхийттарий терказ тIаоаш чакхдаьлар Вознесенскерча библиотеке «Нохч-ГIалгIай халкъа сийлахь-доккха эрсий халкъашарча доттагIалеи экономически бузамийи исторех» яха, Долакоарча библиотеке «Нохч-ГIалгIайчуть къамий хьакъехьара ленински политика котъялар» яха къамаьлаш.

Районерча еррига библиотекашка кийчъяь масса а хана болх беш ю интернациональни доттагIалах долча художественни литература выставкаш: «Вай дах цхьан планетех», «Цхьатерра боаьа ерийа яра даьрийн дезале», «ГIьнара новкъост, хьаькоддаде кулг» яха а кхыйола а.

Культура учреждений балха йоккха моттиг дIалоац къахьегамхошта атеистически кхетам балара дешаца. Укх тIехьарча хана дикка чIоагIбенаб юрташкарча культура учреждененашкен болхлоштен районерча «Знание» общества лекторашцен юкъера бузам. Уж каст-каста хул культура учреждененашка юртарча къахьегамхошта лекцеш ешаш, къамаьлаш деш.

Укх шера чакхяьннад культура боахлоша «Атеистически кхетама» лардаш Iомаеча семинара хьалхара шу. Цунах доккха беркат даьнад. Семинара доакъашхоша законешка кийчлуш тайп-тайпарча атеистически дешаеех рефераташ, докладаш язъю, тIаккха цар ларда тIа бригадашка, фермашка къахьегамхошта юкъе атеистически дешаех къамаьлаш ду, устни журналаш ардоах, хаттарийн жопийн сайренаш ю. Масала, дукхача клубашка чакхъяьлай «Iилма дына дуьхьа да», «Эрсий Iилмахойн дын», «Ислами кхалсагь» яха а кхыйола а сайренаш.

Культура учреждененаша дукха болх чакхбоаккх къахьегамхошта советски законаш довзийташ. Белгалдаьккхача кхоачамба юрташка, фермашка, бригадашка цу хьакъехьа итташ хаттарийн жопийн сайренаш чакхъяхар, социалистически доладе лорайра, советски законаш дизза кхоачашдара хетадь къамаьлаш дар. Из болх лаьрххIа лелабу города халкъа суда председателa Л. П. Доценкос, прокурора С. М. Малсакова, кхыбараша.

Кхы а дукха юаца йиш я МагIалбикерча культура учреждененашка къахьегамхошта юкъе беча балха лоархIаме оагIонаш. Педколлективашца цхьана цар дукха кхетама болх бу дешархошца. Цул совгIа совхоза болхлошта, колхозхошта юкъе массе а хана болх беш 44 саг чуарадIеш агитбригадаш я Долакоарча, СоагIапчарча, Вознесенскерча культура цIеношка, № 4 йолча совхоза клубе вIашагIъелла.

Дукха ха йоацаш хиннача КПСС МагIалбика горкома бюро заседане из деррига чулоацаш белгалдаьккхар укх тIехьарча хана юртарча культура учреждененаш болх белгала тоабар, къахьегамхошта кхетам луча, уж района хьалхашна латта бехктохаме декхараш кхоачашдара оарцагIбоахача цар партийни, советски организашта дикха новкъостал деш хилар.

Цунца цхьана укхаза дийцар юрташкарча культучреждененашбалхашцара цIенхашттара кхоачамбоацараш а: клубийи библиотекийи советаша ледара бу болх, къахьегамхошта керттIа салоIилга вIаштIехьдаккхара юртара интеллигенции боккъонца юкъеоаац, нах бахаче моттигашка кIезига болх бу, библиотекашка дIахьбенна кхаьаха кIезига ба.

А. ВАСИЕВ.

ЗАПОРОЖЬЕ. 1974 шера тIаьхьа социалистически декхараш хоьхьа хьалха кхочашдарахь болат доладеча агрегатан омарг декхараш С. Орджоникидзе цIерагIча «Запорожсталь» металлургически заводан болат доладархошча (сурта тIа аьрру агIор аьттоха) В. А. Киселева, Н. А. Ужвана, В. Н. Белика, А. Н. Фоменкойна СССР Лаккхехьарча Совета Президиума УказагIа синой Къахьегаман Сийлен III-ча дарж лелина Орден.

А. Красовек телесурт. ТАСС фотохроника.

ДИКАЧА НАХАХ

ХЬУВКЪАЕРГЬЯ ХЬАЖКІАШ

Котиев Дауд шоай божхаме метта, ергагача районе а ціе хезе ва хьажкІаш кхею говзанчу нахарах тарра. Цо кулгалдеш звеноо хІора шера бокъа хьувкъаен чубаха. ХьажкІаш дика кхее атта доцчалга хьехабеш ва. Дукха къахьега дезаш культура я иза. Гурахьа нахе дала іодикаяча доца хьажкІаш чуэна ха хьатІакхачалва кулгаш вІашкадаьккха Іе йиш йолаш бац хьажкІаш леладераш. Тай техача санна вийса мугІарш долчин овшарех ціенен кхи пон дуьне ахьанна къахьегача кагийча нахен доал деш доле хьажкІий яха.

Дауд тиъа шиъйтта шу мера делаза ва. Вахьда, тхьаь шерал соьгІа йолча хана механизаторалла болх беш хиллегІа ва. Цуьнга хов массе тайпара тракторашлелае, уж тоне, комбайнераш. Дауд ва комбайнер, во кхетац опыт йола механизатор автоматически а, Цудуьа вІамагІашта хьела шортта деаш ва Котиев Дауд. ХІьета къонача механизаторашна дика діа а ма во доавшта деш доля хьехар. Барт хилаpo, вІашна аьииар дог кІежа кхоачашдаро, хьалхашка аьтта деккарш дика довзаш хиннаро къахьегаро юг звено коллектив кердача толамашка.

Діадахача шера, района хІинча звеньей хьокхамашна хьежача хьажкІаш дика кхийр Котиев Даудан цуьнга хІьане къахьегача кагийча нахеи.

— ХьажкІаш лелаю дукха ха я аз, — боах вов. Котиева — хІора шера элатан силосан лаьрхІа 200—250 гектар хьажкІаш дІахо тха звенос. ХІьета уж во а хьувкъаш тха. Цуьн керттора бахьан ду хьажкІашта хе деаш херрига балхаш: удобрени тассар, дІеер, макха баккхар, молхаш тохар, кхи мел дола хІама а ха ну тулайташ дьяга. Тха Яндарерча отделено кхоь звено я элатан силосан лаьрхІа хьажкІаш леладеш. Тхо массана а тхоайла кхьа ваьнаав. Цох дика беркат а доал.

Лаьттанпара продукташ дуккагІа ялара яьржаче социалистически яхье хьалхара моттиг Котиев Дауда звеноо дьаккхар совхха. Ший участка хІора гектара тІара чуьйцар 32 центнер фуаггаьхьа хьажкІаш. Ергага хьажкІаш квадратно-гнездовой хьисапе дІайийна яр.

Цудуьа укх шера а ну тайпара дІайийнай звеноо біаь гектар соьгІа йола хьажкІаш, вожаш силоса йийнай. Цхьабакьда хьажкІаш дика тхуькъаш хиларо тешаву аьата уж магаргхиларах.

Звеноца берех кагий нах ба. Шоанна дІагІиданале яоломгІа гІулакх тешамен ціенен кхоачашду вар.

— Цхьаккхин а гІалат доца шун йоацаш зІамсаг ва са звеноцара механизатор Кодзоев Вашир. Цкъа дІадьаир кхи хьалхадаккха дезац цуьна. — боах Д. Котиева. — Иштта ва Евлоев Махьмад а. Ди-бийса ва доврхІаш къахьйгар ю хьажкІашта молхаш тохача хана.

— Ялат кхеде атта дац, — боах Дауда. Жиньара кІантий, хІана вай оарцагІа ца доале хІама кІал дусен латт вай, Іа царга аьача, дийнахьен бийсанен са ва доІаш къахьега кийча ба тха кагий нах: къона трактористаш Даурбеков Уматгири, Барханоев Ахьмад, Даурбеков Адин, кхи дуккха а бараш.

Укх шера Назрановски совхоз-техникумо кхоачашъяй патчахьаьлкхенга ялат дохьаръяхе шера ялаш. Цу толамна юкъе да Котиев Дауда звеной коллектива къахьегама дакъа.

Духхьал хьажкІаш кхеьа Іац Котиев Дауда звено. ХІора шере по иштта хьалкхеду кІа, генарош, доакъара культураш.

ИІсалагІча пятилетка дьълагІча, къовсталбеча шера Котиев Дауда звеноо дІайийнай [illegible] гектар хьажкІаш [illegible] гектар генарш. ХІьета звеной коллективо укх шера 250 гектара тІа дІадийна хинна гураьа дун хІьит чуьйцна.

Вуриьтта шу'да Котиев Дауда Яндарерча отделене механизаторалла болх бу. ХІаьта звеньевой волаш ло къахьег 1965 шера деаз.

КІезига ялат даа цу шерашка Котиев Дауда звенос баьхьалкхенна дІаденнар. Доьнхал ду во ше лержача говзанах. ХІаьта Даьхен дукха, ший халкъа духьа Дауда хьегаш доаа къа я зехьа дайнадаш.

Лаьтташара продукташ алсамъяхара юртбоахама болх лошта юкъерча Ерригсоюзни социалистически яхье бахьадика толамаш дахарах вай правительство совкъе цунна еллар Къахьегама Ціеча Байракха орден. ХІаьта цІаккха соьгІа дІаьевча хьажкІайх Котиев Дауда деллар эзар сом ахча. Алапеэ соьнгІа ахчан премеш ийцар цун звеноцарча кагийча наха а.

Ер шу къаьстта белгаладаккха лерхІ Котиев Дауда а цуьн новкъостана а. Шоай торонеш а лаьрхІа звеной коллективо доц дешад хІора гектара тІара 40 центнерал оІазацаьІа фонпаш фуаггаьхьа хьажкІаш фуац, 12 центнер генараш чуда.

— Аьи са новкъосташен дагара хьажкІаш 100 эзар тони хьажкІаш 20 эзар тони дутен доаккхаргда вай аьнна республика хьалха лаьттараша дІадоладьа дика гІулакх. Тха звеной коллектив чІоагІа тешаш я, тха лаьтташ хий дулаш деле а ле деккхе доаш толамца кхоачашдергхилярах.

Р. МАЛЬСАГОВ.

СУРТА ТІА: Назрановски совхоз-техникума механизированни звеной звеньевой Котиев Дауд.

И. [illegible] сурт.

РСФСР БАХАЧА ДУККХА БЕРАШ ДОЛЧА НОАНОШТА «НАНА-ТУРПАЛ» ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

«Нана-турпал» яха орден СССР Лакхехьарча Совета Президиума грамотей дІа я луш, «Нана-турпал» яха сийлен ціи лойла итта кхи хухагІен бераш даьчен хьалкхедаьчен ноаношта:

Нохч-ГІалгІай АССР гІолла:

Алиева Малихьата — Урус-Мартановски районерча Алхазуровер ціен-нана.

Алиева Іесий Пейзата—Малгобекски районерча Дабий-Юртарча ціен-нана.

Джабиева Дашонна — Урус-Мартановски районерча Гойсьерча ціен-нана.

Диккиева Аманта — Малгобекски районерча Чкаловскерча ціен-нана.

Залхуліева Джовзана — город Аргунерча ціен-нана.

Келигова Юсана Созлата — город Малгобекерча ціен-нана.

Қориева Хьасанбика Іайшата — Малгобекски районерча СоагІалчерча ціен-нана.

Оздоева Алебика Софьайна — Назрановски районерча Насыр-Кортерча ціен-нана.

[illegible] Дагана — Советски районерча «XX партсъезда» цІерагІча колхоза колхозникомо.

Солсанова Алебика Зайнат — Малгобекски районерча Нови Редантерча ціен-нана.

Таваева Загрета — Наурски районерча «Победа» совхоза болхлочоа.

Умархаджиева Мадина — Шалински районерча Новн Жизнерча ціен-нана.

Хугаева Эдальбе Дибана — Малгобекски районерча Советскерча ціен-нана.

Хутунуева Алапатуна — Шалински районерча Курчалоерча ціен-нана.

Цокиева Османа Лейлайна — Малгобекски районерча СоагІалчерча ціен-нана.

Чапалова ГІалмарзий Тамарена — Малгобекски районерча Пседахача Ачалукерча ціен-нана.

[illegible] Дуса Тамерена — Малгобекски районерча Пседахача Ачалукерча ціен-нана.

Чергиева Ибрахима Хьадибана — Малгобекски районерча Пседахача Ачалукерча ціен-нана.

Юсупджанова Заина — Наурски районерча Калиновски совхоза болхлочоа.

Якъяева Саидтайна — Грозненски районерча Пседахача АтагІерча ціен-нана.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль,
1974 шера, 5 август.

Кхоана—СССР Фегарча Флота Ди

СУРТА ТІА: фийсанара сагад.

ТАСС фотохроника.

Авиаполкера Римма

ТІом латтача 1941 шера ціи хеза йолча летчицас Советски Союза Турпала Раскова Маринас советски правительствага кхаланьда авиационни полк вІашагІйоллар дийхар. Из гІулакх кхоачашие раьза хилар.

Из дІахезача кхалнах - летчицаш, штурманаш, техникаш, аэроклубий воспитанникаш хьатІаахя болабелар ший тайпара авиационни полк вІашагІйоллача.

Ера цига Прудникова Римма а. ТІом хьалахьа комсомола путевкац летчицай деаде кийсьенаар Прудникова Римма. Из дешаш яр Батайскан школей. Из йисте ва аьккхиге техник - лейтенант балха хьожайир гражданска флота Азово - Черноморски управлене. Цига болх беш хьа а авиационни институте заочно дешаш яр Римма.

Шаьаш болабелар тІом. Раскова Маринас полк вІашагІйоллача хезача цига ши дІахьдар дех Риммас. Цу сахьате из цига дІа я са. Циггача вІашагІйоллаш а Батайски школе шийца цхьа дешаш хиннача командир йолча Бершанскай Евдокия.

Кхаланьха подразделене тІема гІулакхех кІоагІа дика довзхаш яздаь «Гвардейски Тамански полк» яхача книжка тІа. Цу книжка дийнача турпална Римма Николаевна Прудниковайца вІашагІкхийтта хилар со. Дукха дийцар цо шоай полка тІема гІулакхех, ший новкъостех - летчицаш хІинача кхаланах.

— Тхо долча бар летчицаш, штурманаш, вооруженцаш Рябова Екатерина, Коротченко Евдокия, Радина Зинаида, Алексеева Татьяна, Гашева Руфина, — боах тІема ханара ший новкъостий дагалуяцаш Римма Николаевнас. Тха полкера 23 сага Советски Союза Турпал яха сийдоля ціи елар. Церна массанена а будаш доаттабеш а со, каст-каста вІашагІдеттаь тхо, хІаьта къаьстта летчицаш гулу Москверча Доакхача театра сквера хьалха. Из дуа хІара шера шаьлагІча мае. Цу тайпара вІашагІкхетараш миштта хух шоашта хоаш хург ма дий шоана. ВІаши мархІа деттадуц, барзаш доаден, дешаш, дІадахар дагадуш дуьнай дуи я.

Полке Прудникова Римма Николаевна йоккхагІа йолаш лейтенанта ціи лелаеш хиннай. Эскадрилье техник хиннай из. «Гвардейски Тамански полк» яхача книжка тІа Риммай сурт да, вайна бІарахьеж тІема форма юхкаи йола хьона [illegible]!

Цкъа аьа ца Іеш дуккхаза а летчикаца Амосовайца, Сантировайца, Чечневайца, Поповайца, кхьтта кхычарца тІема вылеташ яьй Прудникова Риммас. Дукха вылеташ яьй Риммас Николаевнас эскадрилья командирца Жигуленко Же[illegible].

Дукха дийцар соие Римма Николаевнас. Шоай полко Кавказа доаманта юхе, Дона аре, Кубане болабьна фашистех, Севастополь, Белоруссия, Польша, Германи мукъе йоаккхаш дьача тІемех.

Чаккхбиннар тІом. Римма Николаевна Грозне яха а ена вай массахо хилар. Дуккхачи хана воспитательна йола беш хьахар из, хІаьта хІана пенсе я.

Немецко - фашистски оакхашта духьала доаттабьча тІемах Прудникова Римма Николаевна Даьхен тІома орден, Ціеча Седкъа ши орден, иштта дукха медалаш ена.

С. ВОРОНИН.

МОСКВА. 18 август—СССР Фегарча Флота Ди. Дукха ха йоалаш вайне болгалйир ший ах бІаь шу дола юбилей. Вай ханарча советски лайнераш вашьаш ду Пхелагіча оалане гІолла вай Даьхен тІа дахь а ца Іеш, дукхача доазол дехьарча мехкашка а. ХІара шу массане дола дукхагІа хул авиационни вашьаш, совкол ну эгара сагагІа йолча транспортах вайда водага.

СУРТА ТІА: ингошски аваа отряда экипажа ва. Аьрдехьаре аьттеха — Г. Шахатин, Л. Голубева, А. Вознесенский, А. Карпина, Н. Климкевич.

А. Контуна сурт.
ТАСС фотохроника.

Хьайбаш меца хургдац

Укх денош Ачхой-Мартановски района «Самашкински» совхоза шолгагІча отделено хиннар со. Доакъара лаьрхІа 280 гектара тІа хьажкІаш дІайийнаар ну отделене укх шера. Уж цхьец я Бахаев ХІоосци Эдиев Аламен кулгалдеш йола механизированни ши звено.

— Дика хьийвай укх шера доакъара лаьрхІа дІайийна хиниа хьажкІаш, боах шоллагІча отделено управляюще Яндаров Іусмана. План 220 центнер хиинача хІара гектара тІара 290 центнер хьажкІий гІадамаш чудира отделение. Цу гІулакхо торо хилийтар 6600 тонн силос инйчае. ХІаьта планагІа силос 6980 тони мара Іалашье ела бацар отделене къахьегамхой.

Хьайбаш доакъарашна Іалашдарга, царна дега Іуналга хьежа я йоаккха хьайбай продукци а. Иштта, воцІ беттагІа планагІа яхха сеш дикачура 125 центнер дукхагІа шура кхьехьай отделене.

300 гектара тІа бьыпарча кукурузера бьынаш дІайийнадар отделене. Цу гІулакхо торо лайтар май бетта дава август гІакхачалца хьайбашта баьцара доакъар лоаттале.

ХІана гураха йийна культураш чуйнач тІехьагІа дІайийначе хьажкІий яхалкхара лоаттаду хьайбашта баьцара доакъар. ХІаьта шоалагІа ю хьажкІаш 400 гектара тІа дІайийнай отделене, цул соьгІа дукха ха йоацаш 60 гектара тІа доакъара лаьрхІа кесяна яхаке юаш горох дІайийнай.

Отделене кулгалхоша лерх хІаче тайпара, ну гІулакхо торо хулийтарга ноябрь бутт тІехкачалца хьайбаш баьпарча доакъарца Іалашде. Цуьх тІехьагІа хІана Іалашду доакъар тергда. ХІаьта уж кІезига дац хІанала Іалашдала. Иштта, 800 тони сенаш йоах, 600 тони маьхха ча, силос я отделене. Люцерна кхоалагІа, суданка шоалагІа хьекхчул тІехьагІа кІезигагІа яле а 250 тони йол кийче йиш йолаш а ба.

Доакъар Іалашдеш къаьстта дика къахьег Бакиев Найкс кулгалдеча бригада механизатораша. Хьакаро болх бу доакъар Іалашдеча совхоза новкъостал де мелиораци хий боехамех министерства бетхийтача шофераша Дудаев Іаьлас, Умалатов Халила, Захриев Зайнде, Ряжских Васале.

Цар доахача толамех, балхах дуьнаш йола «Молния» хьахьийх Яндаров Іусмана.

— Дика тІайийцад тхо совхозе, — боах группа доакхагІйолча шофера Дудаев Іаьлас. — Чам болаш ткача лоаттабу, болх чакхбаьнна вораІагІа аьлаІа моттиг я. Ловзае шашкаш, домино, шахматаш я.

Доакъара лаьрхІа дІайийна хьажкІаш чуйина кха, хІанза силос кийчьа боала хІана дукха хІама дисадац отделене. Цхьабакъда балхеш кха а дукха да де дезаш. Доакъара шоалагІа йийнача культураш Іуьал де, кхоалагІа люцерна, шоалагІа суданка хьакха езе. Уж балхаш а хІанзалца санна сихен дикен чакхдоаккхаргда аьнна хет совхоз «Самашкински» совхоза шоллагІа отделене къахьегамхоша.

Г. ГРУЗИН.

ОБЩЕСТВЕННИ ПОРЯДОК ЛОРАЕШ

ДИКАГІЧА ПОСТЕ

Центральни рынке гІолла яьл сержант, цхьа наха юкъе вийна дІаноал, тІаккха киоскашта юкъе гІолла гуллаккх. ХІана юхасефар из. Кхалнайшоай тІормига чура хьадоаккхача бохчашка бІарг кхеабаш лелача цхьан вІамгсага теркал тІаотт сержанта, тІаккха, шо хо а ца волийташ, таргагІарт дуьна ШахІид.

Сиккенача кхалсага бе доаллача бохчана вІамсагв ва тедача хина сержант цуьна итгейІа метр гаьна вар. Наха юкъе гІолла лачкъа а вьаш, водача цуьна шо сержанта вІалхаравьннав аьнна хийтар. ТІаккха ШахІид га доахарг дуьъал а ваьнна, рынка майдага кхьачар, веда водача къул дуьъал а оккхаш. Иштта хьалацар цо барайтта шу даьнна Лешилкин Александр. Вохча дойча дьга юхакхьачар, хІаьта вІамсаг даьца вуьнедар.

Рынке боагІа лочкъаьн хІамаш дарагІа йохка арабьяраш. Укх тІехьарча беттанка сержанта Сосламбекова гудалькхад бархІ къоал. Автомобильни саат йохкаш хьалийдача Ахкан-Калерча Жуков Юрен Уаинеп Мусаен шукІарно дир шоаш ва Старопромысловски районе автомашина тІара дьакха хилара.

Алкоголикаштех нахар соц хеххаршех: рыньках шоайта мтара аыргІаьа йола моттиг ест. ХІаьта цигара медвытрезвителе этара дукхагІа нах кхувлар Сосламбекова цун новкъостийн ба.

ХІаьта рынке шоай продукташ йохка баьхкача къахьегамхошкара уж хьа а иеш, цар тІара сов мах боахаш лелача спекулянтех-м дуаца а дезацар.

Рынке ца хулаш фу дус?! МВД дайтача письмо тІа яздаьц: «Сай воІ Владик хьайхаш хьакаре оарцагІбьынача центральни рынкерча милице сотрудникашта дег тІара баркал ях аз. Бурлакова».

Из хІана хиниадар укх тайпара: цхи шу доаа Владик ваьнаа къаьставар. Белхаш деаа кІаьнк оперпункте ахтар. Милице сотрудникаша нанен вайас кІаьнки лехача хана вакха бера пирожкаши мороженни ийцар Сосламбекова. Нанас лехача цхьа кІаьнк оперпункте дІаІемавар, ший цІагІа санна хьакхашта а ваьннавар. Дукха шоай гІулакхаш доллаше а кІаьнкага хьажа ха корайоагІар милице лейтенанта Имадаевіга, дежурне старшинана Орлова, сержанташта Сосламбековна, Гелтоевна.

ДиьлагІа шу да «Лермонтовски» совхоза найтача Сосламбеков ШахІида милице болх бу. Дика доаз цуьна ший гІулакх. Ялх бетта лаьттача социалистически яхье итогех цуьна еннай «Нохч-ГІалгІай АССР МВД дикагІча поста милиционерa яха ціи».

И. [illegible],
милица майор.

Вахача цхьан сага дукха котамаш хьаьгалаш лочкъаьй аьнна ІуіІрийна хабар даьлар Ленински РОВД дежурнега. Вьода дІаха оперативни группа. Цуьнца вар инспектор-кинолог Баюшкин Михаил а шийца Дейк яха жІали а долаш.

— Дейк, лер наха! — команда елар Баюшкина. Баьцах хьаж а яьхха, дІахьалхашна дедар жІали, шийна кечйоалдача хІаман га бе доалла проводник дІа а оадеш. Километр соьгІа гаьна дахар жІали милице болхлой шийна тІехьа а болаш. Юххера а цхьан ер чу кхьачар из. Цига, іаьла а аьха, кухале Іочудедар из. КІотаргашта юкъера хьахедар: «ЖІали дІадаккха» оалаш. Иштта хьакоравир котамаши хьаьгалаши лочкъаьь ши саг.

* * *

Республика чурча гІулакхий органашка лохаш вар доккхий зуламаш даь Д. Цкъа МагІалбике из зуламхо цхьан цІагІа ва аьнна хабар дера милице отделе. Ший жІали шийца доала Баюшкин юкъе а волаш оперативни группа яхар цига. Шенна го а бь, цІагІа дІачубаьлар. Зуламхо шийта гере а долаш вайар тІехьашка лочкъа даьттав. Дейк тІакхоссадалар цуьна, зуламхочун гере кхосса кхечар.

Из санна гІулакх хьаккара даь дац Баюшкина цун тешамеча Дейкеи. Дукхьал укх шера цар дакъа а лоацаш 7 зуламхо гучаваьккхав.

Баюшкина Дейк Іомаваьдар хьакхо а лаьрхІа оттаьча планагІа. Ший професси дукха еза цуьна. Бер долча хана дешахІалеш дезаш, царца сакъердалуш хинав из, хІанз а ше безам бовза а ва. Советски Эскаре гІулакх деш волча хана а служебни жІалеш Іомадеш хинав Баюшкин.

Эскарера цІавеча республика чурча гІулакхий органашка балха вахар. Нальчикера служебни жІалеш Іомаду школе дІайийна хьакхача чакх а яьхха. Кхиаах кхы а гезагІа Іомаде волаве жІалеш.

Зуламаш гучадахарах, ший дехкараш дика кхоачашдеш хиларах республика чурча гІулакхий министра приказагІа дукхазза а соьгІаташ тийнад [illegible].

Нохч-ГІалгІай АССР МВД дежурне «Баюшкин «кийча»» аьнна команда елча, ший Дейкаца моллагІча моттиге вода кийча ву. Цоа цун жІален бу къоадабац делалах я дехкача догІаш а.

[illegible].

СУРТА ТІА: [illegible] ший Дейкаца.

И. [illegible] сурт.

БАРКАЛ—ХЬЕХАРХОЧОА

11 сахьата 20 минути яьча милице Ножай - Юртовски районни отделене цІаьхха телефон тедар.

— Дежурни Басханов ва ладувгІаш! — аьнар милице сотрудника телефона трубка чу.

Шийга бaь, хоам кІахайтар Басханова РОВД начальника заместителга Батыевга, — Ножай - Юртарча юкъерча школерча буфета чура хІамаш йиъвар.

— Хоам бар малав? — хаьттар Батыева.

— Школе хьехархо Сумина Валентина Александровна я.

— Сох чекха оперативни группа яийта, — приказ делар РОВД начальника заместителa.

Зулам даьча цІабхаьчача буфетага дьежар милице сотрудникаш, шийна хоаш дар дергага тхьаалийтар В. А. Суминайга. Къуй лаха кердача лерагІа тІехьабьаьар уж.

Ше даь кхоал а тІехьа дьахьцар зуламхо. Къу хьалакаве ка ялийтар хьехархочо. Буфета чура хІамаш лочкъаврах коргагІаьдьна хьуьла буфетчика шийна бІарганча, Суминa, цу сахьата милицета хоам бар хилар из.

Дехал долаш иштта оарцагІьаларах, пачахьалкхен рузкъана тІехьайда къу хьадаш новкъостах дарах а Ножай - Юртарча юкъерча школа хьехархочоа Сумина Валентина Александровнайна Нохч - ГІалгІай АССР чурча гІулакхий министра приказагІа мах бола совгІат денад.

В. ШАХХАЛБИЕВ,
Нохч - ГІалгІай АССР чурча гІулакхий министерства сотрудник.

МИЛИЦЕ БОЛХЛОЙ ГІУЛАКХАШ

Общественни порядок лораешта шоай гІулакх кхоачашдеш болча хана машинаьхьа надзора къаьсттача дивизиона инспектор Д. Э. Мацнева Октябрьски РОВД милиционер С.-Х. Хадизови мотоцикла водителa гражданина Завадовске документашка хьежар. Дегабуаш байташ хьайзар водитель. Цунна теркам тІабахийтар милице сотрудникаша. Мотоциклага хьежача церна корайир тенчен урс.

Зуламхо гучаваьккхарах республика чурча гІулакхий министра приказагІа ахчан преми еннай Д. Э. Мацневи С.-Х. Хадизовнен.

* * *

Заводской РОВД милиционера Р. Алиева чурча гІулакхий органашка болх бу 12 шу да. Цу хана деиз дукха дика, гІулакхаш карагІдайнад цуьна. Дукха ха йоалаш, аргІанарча ститусе волаш Грознера Наурски районе волаш В. И. Ленина цІерагІча совхози Николаевичи станицанен юкъе массажираю чу а болаш тІакІалтІаьда тІехча автобуса тІакхьачар из. Йоагаш латтар машина. Алиева сиха вІаштІехьдаьккхар аварига хиина моттиг лораелга, автобусах яьна чІа йоалга. Цо тІакхьийхар милице сотрудникаш, скори помощь, пожарни охрана.

Автобус хьарвачара наха вІадхарбоалаш, машинах яьнна цІи йоаеш дехал дола гІулакх дарах республика чурча гІулакхий министра приказагІа Алиеа Рабуйна ахчан преми еннай.

* * *

Дика мента а мента, 8-ча марта шерагІча улице йолча кхачан лавка чу боала лаьрхІар В. В. Демидовей Г. Б. Березовойси. Цу хана шоай аргІанара дехкар кхоачашде вахача чубоала милице лейтенант Г. Б. Борневи милиционер Х. Ш. Хадкиеви тІакхаьчар лавка чу баьнача къушта, уж хьа а лийцар. Зуламхой уголовни бехктокхамах оаеш ба.

* * *

Грозненски шурий совхоза доазов тІа малашб ца хоча наха дов даьдар Р-ан Х-ачен. Хала човнаш яьр царна. Из дов даьча моттиге вахар Грозненски РОВД следователь В. Д. Зелимханов. ЧІоагІа вом боаккхаш гІулакх техкача цуьна вІаштІехьаьаьар зуламхой гучабайна. Уж хиннабар Дравелюк, Хадырев, Ромах.

Уголовни гІулакх толача хана оарцагІваларах маьхара хиларан Нохч-ГІалгІай АССР чурча гІулакхий министерства сийлен грамота еннай В. Д. Зелимхановна.

* * *

Грознерча рынке граждански Ш. хІамаш лочкъайр, къу хьалаха новкъостал дар дийхар цо участкови инспекторгара А. И. Имадаевгара. Къуи гІов-сийбат, тІадуаххав миштад а хайна, из лаха оарц вайаьккхар цо. Сихьат дийлехьа зуламхо хьакоравио. Из хиннавар хьалхагІа суд ь хиина Дзуматов.

Зуламхо хьаладарах республика чурча гІулакхий министра приказагІа Имадаевна ахчан преми еннай.

В. ДЕМЕНТЬЕВСКИЙ,
милице воккхагІволча лейтенант.

Книжкаш дезарий Учредительни конференци

ХЬАЛХАРА ГIА БАЬККХАБ

«Ши яиз ба, — яьхна сибдахь воккхачу пролетарски писатело Максим Горькис, — сан культура йолуш хьалхенаьш эггара кIоарIагIа гIо дераш: искусство Iилмеи. Уж шаккхо яиз книжно вIашагIтох».

Иаьха дерригача вахаре гIолла хьехкъал шйху хьаст, хьехархо, дог гIара хуйли вахаргадив йовкъост в [illegible] чакхдоал книжка. Укх [illegible] хьерчачу [illegible] книжкайе [illegible] пайоазой кхыйовча продукцей шоай а пар алйма телача информацей а дукхалах «Фактий Монблан», «Книжкай Гималаяш», «Саге уйлай бух болша форд» яха баьийб.

Специалисташа [illegible] меха гучадаьккха хуне гIа не пайоазув долажачул гIехьагIа 100 миллион хиллал тайп-тайпара цIерагк йола кепайоазон продукци Iайнелга, царех алхш гаргга книжкаш да. Дагардаьд уж дешa этгача сага, цо хIара дийнаьа б сахьате дешаш хилча а, цун 300 [illegible] шу эшаргдолгIа.

Книжкаш эггара дукхагIа кай мехка даьржа. СССР-е уж арадуел 145 меттала. ХIара дийнахьа типографеша арадец 4 миллион книжка.

Кхетаде хала дац ну книжкай форда гIа цхьаь вуса саг атта «бухе гIорга хилар». Цу дуьхь кукхка [illegible] шераш да библиографица, це кхьестта кола Iилма, книжкаш дешарий [illegible] кхоллаг [illegible] киана кIаэтта. Библиографе [illegible] торо ду иоллагIа долча [illegible] тIет дахь литературе массехк минута тIьахаржа.

Книжкаш дукхагIа чаха лай [illegible] тIеваре [illegible] доал дукха [illegible] книжкаш доардадераш - общественникаша. Библиотекашка вIаьагI а алха бант [illegible] дешарий активеш. Дагарбаь [illegible] ба дукхача шерашка цхьан достамагIа тIехдика вIагIара библиотекаш гульйраш а. Цудукъа книжкай дезарий шербенна болам органнзационо вIашIехьбакка ха сьакхьийб.

Миллионш [illegible] книжкаш дешарашa дог раьза а хиина тIайнар вай мехка Ерригсоьзан [illegible] книжкаш дезарий шин доIамера общество (ВДОЛК) вIашагIйоаларал бола хоам. Укх шера октябрь бетта Москве чакхъярсьа цу общества Ерригроссийски Ерригсоюзан Учредительни съездаш. ХIаьта хIана [illegible] республикашка, краешка, областашка, [illegible] лаьт Учредительни конференцеш.

Цу тайпара конференци хилар вIанахача кхьарча дийнахьа Грозне а. Доклад ча Ерригсоюзан книжкаш дезарий шин доIамерча общества Нохч - ГIалгIай отделене организационни комитета председатела В. Ф. Шевина. Прениешка сьамадьахьа хьалха республика культура министра заместитела К. М. Куркиевас, ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкома секретара А. Митрофанова, республика просвещение министра М. У. Умарова, иштта кхычар а дийнар кердача общества [illegible] даттача дезадарех, цуй организационни [illegible].

Общества керттера декхар да къахьегамхойта коммунистически хьехам лучо литературана пропаганда яга тоахар, общества [illegible] книжкаш дезараш махулла дуккагIа юкъе оза. Иштта общества вайе дуттаргда мехка йоккхагIйоача книжкаш фондех, книжкий издательствай библиотекайи болх тоабара гIо дергда.

Общества доакъашхо хила йиш йола в хIара советски гражданин. Хургба цига коллективни доакъашхой а — йоккха промышленни предприятеш, пачхьалкхен, кооперативни, дешарен общественни учреждеш. 16 шу далача бола книжкаш дезараш вIашагIтохаргба кагирхой секцешка.

Цар боккъо а общества берригача организационни, пропагандистски, Iилма -методически балха юкъе дакъа лаца, общества конференцешкей съездашкей делегаташ, цун хулталдеча органашка вах хержа. ХIаьта уж шоаш а цига хержа хила йиш я.

Учредительни конференце хержар общества Нохч-ГIалгIай отделене правлени, правлене президиум, ревизиони комисси. Иштта конференце хержар общества Ерригроссийски Ерригсоюзанга Учредительни съездашка гIоргбола делегаташ.

Конференце балха юкъе дакъа доалаш хилар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандан агитацен отдела заведующий Н. И. Латышев, Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела заместитель Н. К. Байбулатов.

* * *

Шийи организационни заседание керда хержача правлене Ерригсоюзан книжкаш дезарий шин доIамерча общества Нохч - ГIалгIай отделене правлене председателаьа хержар Нохч - ГIалгIай пачхьалкхея университета профессор, кафедра заведующий филологически Iилмай доктор И. Ю. Алироев, бехктокхамеча секретаралла — Л. И. Громова.

С. МУТАЛИЕВ.

ЭСТОНСКИ ССР. «Раннамийза» яха комфортабельни кемпинг Таллина гаьна боацача дахка хьу яIIача финсии [illegible] залива берда тIа ул. 112 моттиг йолa [illegible] [illegible] [illegible] яха кемпинг. СУРТА ТIА: «Раннамийза».

В. РУДЬКО сурт.
ТАСС фотохроника.

ДОГ ГIОЗДОАККХА ИСКУССТВО

Ши ди хьалха Нохч - ГIалгIай изобразительни искусствай музее хьайийлай РСФСР художникий выставка. Выставка вIашагIйоллай РСФСР культура Министерстваси СССР художникий союзои. Цкъа хьокха отталаьа СССР хьаьь 50 шу дизара тетальча выставкера живописе, скульптура, графика, автолитографе произведенеш. Геттара шера я выставка географи — Карелера дехь Дальни Востоке кхаччалца — Москва, Чебоксары, Саратов, Свердловск...

Выставке а художникашта массе хана керда а лайна а бола тема—Лениниана. Цо гойт Ленина вахар цуй революционни гIулакхаш.

Цу темаийа хетабаь ба СССР пачхьалкхен преме лауреата П. Ф. Судакова язбиь «Ленин» яха болх. Ильича хьаькъал, дерригa сагал хьахьокхаш лакхара говзалца хьакхеллача сурто цIакхха дикагурдоацаш гойт вайна баьча сурт-сибат. РСФСР халкъа художника, СССР художествай академе члена - корреспондента, СССР Пачхьалкхен преме лауреата Б. Б. Пинчука говзал гойташ я «Ленин» яха мраморах хьаьь экспозици.

Шiа хезача художникашта цхьана выставке гойташ да талант йолча кьонагIа художникий балхаш а. Масала, художника В. С. Вильнера «Демонстраци» (Ленинград), «Рабочий порт» яха автолитографеш.

Иштта белгалде доагIа Ю. И. Васильева «Москвичка», А. Г. Еремина «Моторист Женя Зайцев» яха сурташ. Шийтайпарча лакхача говзаллица язьяь я Г. Н. Бусыгина (Тюмень) «Малая хьо», «Телевизора хьалхашка», «Любитель» яха произведенеш.

Дикка моттиг д[illegible] выставке портреташа, натюрморташа, пейзажаша. Масала, парча юкъе да Армянски ССР халкъа художница, СССР художествай Академе боккъонцарча члена, СССР Пачхьалкхен преме лауреата Д. А. Налбандяна «Шапталашара натюрморт», Н. Н. Воробьева «БIаьстанара бийса» яха а, иштта дукха кхыдола а сурташ.

Советски сага оамалаш, сурт-сибат хьахьокхаш да живописе, скульптуре Чувашски АССР искусствай заслуженни деятеля Н. В. Овчинникова, Мордовски АССР искусствай заслуженни деятеля В. Д. Нюшина, иштта кхычар художникий портреташ а.

Р. ЯНДИЕВА.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

СУЭЦКИ КАНАЛ: ФРОНТА ДОАЗУВ ХИННАЧА МОТТИГЕ

Сахке октябрь бетта а тIехьа фронта доазув доадар укхахьа фронта гIолла; реактивни самолеташ ветIар, бомбаш йоккхийча топий тхорчи лелхар. цIий Iоухар ХIана Суэцки канала тIа кийца лел юхаметтаоттадарен реконструкци ирен балдаш.

Дунен тIарча дукхача мехкаша хьакхайкадир АРЕ-на новкъостал де шоаш кийча хилар. ЧоагIагIа гIадбаха тIайнцар укхаза Советски Союзо мах боацаш Суэцки залива цIенье даьохIад хьина хинна хоам. Июль бутт боаш Суэца районе кхаьчаб советски минни тральщикаш. Уж хIанзале а дIаболабеннаб къулбехьенгахьара Суэцки канала чу боагIа никъ цIенбе. Кхы а массехк кема да кхача деваш, цар экипажашна египетски специалисташта цхьана навигаци хьеялла кийчьергья Суэцки залива. Боккхаг кхерамен болх ба советски морякий бе беваp. Аьлча, кхоьчам ба, хIанзале а канала чура 26 эзар мина, йоккхийча топий пхорч, бомбаш тьаьльараьха, хIаьта цу бердаш тIара 700 эзар совгIа противотанкови бомбаш [illegible] леха хилар.

Администраци цIенор диспетчерски башне тIера дIаяьжача дукха километраш гаьнара шаьра бIаргагу доладаь навигационни гIирсаш, морякий, чкъаьрий доаларий, фелахий цIалгаш а доаш йола цуа йисташ. Наь-нагахьа яй тIара а бердаш тIара а хьалгIетт дохаваь [illegible] бессабьде кIур. Уж [illegible] а делхийташ дIайоаха сапераштa коракь миндаша бомбаш, Лаьтта оахка машинаш я канала малхбузехьарча берда тIа болх беш. Лекха Асуански плотина хьалйоттача толаме пайда эцаш лелаяь советски бульдозераши экскаватораши Iалаьмате дукха самосвалаши Исмаилера цIенош чухйоца этта тувнаш Iошаьрде яьккай. Иштта болх бу цар Суэце а, Порт-Саиде а, Порт-Тауфике а.

Канала зоне квалифицированни специалисташ хилийтара хе дезар деш я правительство. Соцам баьб, лакхера дешара заведени йистеяьккхача хIара саго ший специальностагIа цхьан шера кIезигагIа йоаккха хана укхаза болх болба аьнна.

4 миллион египетски фут совгIа дача хьомадаьа цу зонера городашкара школаш, больницаш, иаьха гIулакхаш деча сфера предприятеш юхаметтаоттаяра Юхаметтаоттадеш да чуIа цIенош, электрически хийи хьауха системаш, баьзча ваха хаддаваа кхачен продукташ тулийтаргйола гIуллакх вIашIехьдоаккхаш лаьтт. Египтяниша дог тийша йоах: массехк шу даьлча Египтера эггара хоагIа йолча районех цаI хинна дIаоттаргья Суэцки [illegible] зона.

Порт-Саид — къилбаседехьара Суэцки канала чу хьачубоагIача Средиземноморье улла город. Укхаза хьалъергья эзараш керда квартираш хIаранахьа 200 цIа далгIаш йола экспериментальни пригородни ши район юлларгья. Юхаметтаоттаергья ерригa [illegible] цхьйола берий учреждеш, хIаьта центральни стадиона укх шера сентябрь бетта а чулларгья футболах лоазара мехка чемпионата доакъошхой. Городе керда хьалъергья ткацки фабрика, чкъаьрий доаха нейлоновни цкарлаш ду фабрика, вIашагIхоахка вышкабетонни доакъош ду завод, кондитерски фабрика. Порташкара гIирсаш эргадахча тоаде, хинала дIоахкала хIанзарчар тайпара йола автомобильни мелкъаши шоаха машинаш кьаши дахка лаьрхIад. Трубопроводаца Синайски ахгIайрен тIарча мехкдаьтта доаллача моттигаца юкзалургья Порт-Саид.

Тахкна яьсса я, бIаргаш дзаьлача сапна, кораш доацача цIенош Iаьржача кьоргашей Iемад йоацаш канала бIарахьежаш латт Исмаили. Цхьабакъда цхьа ха йоагIаргья, укхаза а 500 эзар египтянин вахаргволаш. Канала малхбузехьарча берда тIа урагIа гIоргья кердача университета здании. хьалъоттаргья шера цирк. Хьахелларгiа оперий театр музейи. Мехка чуоагIача клетка доазол дехьа хIахкхьийтача юртбоахама продуктайн перевалочни пункт а хинна дIаоттаргья Исмаиле [illegible].

Суэц — Суэцки заливе дIачуоагIача улла порт, [illegible] чакхдоахачен химически промышленноста центр. ХIакале а даь дахьнад укхаза ииз эзар совгIа чуIе [illegible] юхаметтаоттадара балхаш. Суэце хьалъергья хIанзав тевен кога гIирс бун фабрикаш. юхаметтаоттаергья израильтянаша йохаяь мехкдаьтта протонан мехкдаьтта чакхдоаха комбинати. Дохадаьха гIирсий сувнаштен оркъараш юкъеья юха хьалъоттаергья канала малхбузехьара берд хайна дIахьацача хана Iошаьрдаь хинна юрташ. Ер шу чакхдоалаш Суэце бахаш юха чубоагIаргба 20 процентал кIезагIа боаца нах.

Дикка эргаваргья Синайски ахгIайре, цун ший промышленность хьахургья цига. Цига кхарадераадергда 300 эзар федан даьста (цхьа федан 0,42 гектара кийсг я). ЧуIоала транспорт лелачa тхе тоннела на канала малхбузехьарча бердаша ювзаенна хургья ахгIайре. ХIанз сага да вахача египетски территоре цу даьыкъа тIа бахаргбола нах пхи шу даьнача хана миллионага дIакхоачаргба.

ХIаьта хIанз [illegible] деш кийчо яра кхоалагIа этап дIайолаенний канала тIа. Ерригача акватореиа контрольни тохкам баьб, октябрьски тIом болча хана израильтянаша хьалъахь хиннача дамба, массехк тоннаш еза гаргаш дIаяьхе йоалаш латт. ХьатIадоагIача шера юкъе хьадалаа дерхI канал.

Каир.

В. ЩЕННИКОВ,
АПН соб. корр.

Укх шера Дамаскерча 21-ча дунен халкъашта юкъерча ярмарке дакъа лоацаш а Сире хIама лелалуш болча гIоазарадаь дотташ йола товараш экспорте кхухьийта 15 советски внешнеторгови объединени. Къьстта дика ший товараш гойт «Станкоимпорт» «Энергомашиноэкспорт», «Международная книга» яхача объединенеша.

СУРТА ТIА: СССР павильона юхе.

В. ГУСТЯКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

«Улеишпигель Тилах дола легенда» яха кино «Мосфильме» доаккхаш ба режиссераш А. Алов и В. Наумов. Цар иззаьна сценаре дардe дийнад Шарль де Костера шорре доазаш дола роман.

Хьехараенга фильме гургьа XVI-ча бIешере [illegible] Нидерландски революцен дола дувцараш. Фильмо [illegible] [illegible] моттигаш [illegible] дола дукхача исмаилий лоала дуIьала кьано бакча тIемаш кьовсаме, бегаш болен сакъердамеч саг Улеишпигель Тиль. Тила роль лоазаш таллински ТЮЗа актера А. Ульфсака.

СУРТА ТIА: [illegible] латт Улеишпигель Тиль ший нускалца Неллеца къосторах дувца [illegible].

А. КОВТУНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХАЛКЪА БАГАХБУВЦАМЦАРА

ЦИСК ХЬАЖИЙЦIА ДАХАР

Цхьан хана хоза а хIоманна кайоалаш а хинна циск тьаь деннад. Цейна тIаэттейа цьоналa а уйимгa долаш шей [illegible] мача денала а уйлаш ещ, хьажийцIа даха дегаденад циска. Кхы хьем ца беш сиха лела султкаш кач а эхка, ламаз де цIоца кIап а тесса, цу тIа нийсденна дIаэттад циск, ламаз дара кеп а оттаеш. Оар айнь кхайнад из дахой [illegible] тIахьежаш.

— Къиноашта цIендала хьажийцIа дага дага да со, — аьннад цо. — Ноакъе делала сейгара шоана дийннача цатоамашта шо кьинтIера дахар лоа сона, шоана мазарре...

Дахкашта юкъе гIар айениа. Шоаш иштта кийра шоай бирса моастагIа хьажийцIе водаш хозаеташ дахкий вIашш кхаа доахаш, доккхал деш, самукъадаьйна дIаэттад. ХIаьта а цаш дувлаш кхинад уж шоай дагахьа. Цудукъа цкъа борага, тIаккха неIарга дувлаш, циска а хьежаш, из зувш, цунна хьалхашка гIолла дIа-са иддад дехкий.

Циск, ше уж теркал ца деш санна султкаш а доалаш, цергахьа бIарг а хлоабеш, цIоне тIа паргIата гора этта дагIаш хиннад. Иштта имана дена циска шоашта дайча дехкаш барт бааб из сиха хьажийцIе дахийта накъадаккха, цунна къинтIера доала. Уж [illegible] дахка хозаехташ, чоагIа тоам хинна, султкаш доахкашеьа, цIог хьулош хиннад циско.

ТIаккха циско хаьттад:

— Масса дахка кьабенабий?

— Могаш боацаш бисе цхьа дахка-м ба кьабенза, — жоп деннад дехкаша.

ТIаккха циско юха а аьнад:

— Со хьажийцIа даха ваьккха деьнча, шо массе а кьинтIера деьлча сона дагабоаллам хургбацер, хьабеалабел шоай на дахка а...

ТIаккха кхо дахка бааб це ваилаш боле дехка болча, дIадийцад гIулах ца мадарра.

— ХIанз хьо кьинтIера баьлча, циск хьажийцIе водаш да, вай паргIата доал, боаIабалара хьо тхоца цига... — дийцад цар.

— Иштта даке боаIаргбe со шуца, — аьннад дехко. — Бакъде хьалхагIа цискага хьежа мара со ма довла чу-м баргбац.

— Магад, — раьза хиннад дехкий. — Из, кач султкаш а дадаш, ламаз деча цIоне тIа ламаза корте тоха гораьха гургда-кх хьона, — аьнна, шоаца из дахка а болаш, цискa дукха дехнийи долча цIен неIарга юкъахьаьчаб кхо дахка.

— Цкъара сабер делаш, — доттагIашка а аьнна, цискага аьрхIа чухьежаб дахка. Паьзка кIезигга соца а соца аьннад:

— О-о, хьаькха хиниа ши бIарг а ши мекх а да цун, со бегIац из долча...

Уж дешаш цхьейна хьо ма лаьзе, султкар Iо а кхийса, неIаргахьа дехкий долча цIавккха бирса чухкоссаденнад циск. ЭгIа баьнан а лехаш, дехкашта доа да эттад из:

— Бертиг хьета йоалешаь, алат чудовча са гале цхо хIане йохавй ошш, со марIацай оаш, шоашта дика дача доазац шоана, аз Iомадергда шо, гоавараш, — аьнад циско.

Циско шоашта оттальче цепо Iехадаь хиннад дехкий. Цкъара деха хьейзад уж, тIаккха сиха кийттад, кIалхардоала дагахь дIа-са дайдад. Аьттуе баьниараш кIалхардаьннад, вожаш циско дуад.

ДIаяздаьр Х. Матиева.

Тахани кхоанеи хургда

17-ча августе

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА МАЙДА. 20.00. СССР Фецарча Флота Денна хетадаь кинофильмаш.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 11.00. Болх бу «Малышка» яхача берий кинотеатро. 19.00. Акханара кинолекторий, «СССР ТIема-Фецара Флот — тенцаме Ч[illegible] долнегаш лораден» яха лекци. 19.45. «Мамарера сагеле лорача» яха кинофильмаш.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIА ПАРК. 10.00. Спортивни майда. Теннисах лоазара хьхьаш. 14.00. Массовикаш. 17.00. Музыкальни эстрада. Духовой оркестра концерт. 17.00. «Советски законодательство хулиганста кхьаьла лоаттабеш къахьегамь» яха лекци. 19.30. «Корта бачаш малавон тIехкхоатараш [illegible] тIьбав — спортача общественноста гIулакх» яха кинофестиваль. 19.00. Кагирхой салаIара сайре. Лоаз «Сказочница» яха ансамбль. 20.00. Бакинов театр. РСФСР заслуженни артиста Иосиф Кобзона концерт.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 17.00. Бераша «Пионерех - туранаеш» хьамаьа. 19.00. Омскерча музыкальни комеде театра артистий вIашагIкхетар. 19.30. «ДоттагIа» яха майда. «Обществонна кхьаьлара гIуллакхаш уж из хинийтаре де лечаш» яха къамаьл. Кинофильмаш. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦIА. 17.00. «Дикаллий Мусей кхоален» яха литературни обзор.

ГIИШЛОНХОЙ ПОСЕЛКЕРА КЛУБ. 18.00. «Красный молот» завода культура ЦIен художественни самодеятельноста коллективна концерт.

18-ча августе

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА МАЙДА. 20.00. СССР Фецарча Флота Денна хетадаь кинофильмаш.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 17.00. Болх бу «Малышка» яхача берий кинотеатро. 17.30. Цхьан хинна 20 тара тIа шахматех лоазара сеанс (оааь СССР спорта мастерахь хийнант вица Р. Ф. Алимов). 19.30. «Ленин навасанта кхачаIам гIулакхаш» яха СССР Фецарча Флота Денна хетаь кинофильмаш.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIА ПАРК. 10.00. Спортивни майда. Волейболах лоазара хьхьаш. 14.00. Массовикаш. 17.00. Музыкальни эстрада. Духовой оркестра концерт. 17.00. Кинолекторий. «Кийнахьера решим лелар — советски наьха уххIоIенох а оасарланое - къахьегара а тешна» яха лекци. 19.30. «Корта бохош къахьегаш шахарачаша къовсам доаттабар» яха кинофестиваль. 19.00. Хьалхарий майда. Кагирхой салаIара сайре. Лоаз «Сказочница» яха ансамбль. 20.00. Баьнара театр. РСФСР заслуженни артиста Иосиф Кобзона концерт.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 16.30. Бераша «Перелуш хилар» хинна хьамаьа. 11.00. Кинофильм. 18.00. «Вай масагIа онеш» яха радиокъамаьл. 19.30. «Планета» яха майда. «Знание даьна хулкалаа» яха къамаьл. Кинофильм.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦIА. 10.00. Филателистий клуба занятия. 12.00. Болх бу «Космонавт» яхача берий кинотеатро. 17.00. СССР Фецарча Флота Денна хетадаь кинофильмаш.

ТЕЛЕВИДЕНИ

17 август

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачий программа. 9.05 — Босбола телевидени. IуйрИйнера гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. «Выставка Буратино». 10.00 — «Парижски фогаваш» яха телевизиони художественни фильм (6-гIа серий). 11.00 — Босбола телевидени. Эрсий художникай дола дувцараш. Илья Репин. ЦкъоалагIа передача. 11.20 — Телевизорана хьогарий письмоех йола вIашерий программа. 11.30 — «Дай-кхоной, шоана». 12.20 — Босбола телевидени. «Поэзи». Грибачева стихаш. 12.35 — Концерт. 13.20 — УнахцIено Iилмаи-популярни программа. 13.50 — Къоначе футболистий Ерригсоюзни финальни яхь торжественни хьайийллачара репортаж. Куйбышевера передача. 15.00 — Босбола телевидени. «Сат. ЛаьттI, Вселенная». 15.20 — Босбола телевидени. Волейболах йола дунен халкъашта юкъера турнир. Советски Союза сборни — Америке ВIашагIхийттача Штатий сборни. 15.00 — Цирк [illegible]. 16.35 — Босбола телевидени. Мультфильмий программа. 17.05 — Босбола телевидени. «Советий мехка берош» яхача телевизиони документальни фильма премьера. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. «Илли-74». 18.45 — «Португалеа дола иллаш» яхача телевизиони документальни фильма премьера. 19.50 — Босбола телевидени. «Кхийтта гIанд» яха миниатюрай телевизиони театр. 21.00 — «Ха». Информациони программа. 21.30 — Босбола телевидени. Дошо кота. Германе Демократически Республикера передача. 22.30 — «Голубой огонек» оцIIоаш тIе гIахла. 23.10 — Кердадараш. Передачий программа.

II ПРОГРАММА

14.00 — СССР-а Фе Флота Денна хетаь передача. 16.40 — «Къьначa гIолaи Iакаран» яха художественни фильм (1-гIа, 2-гIа, 3-гIа сераш).

18 август

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачий программа. 9.05 — Босбола телевидени. Верашта йола IуйрИйнера гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. «Гургал бетта сахьат». 10.00 — Советски Союзa гIулакх деш ва. 11.00 — Кагирхой театр. Исаржа. «Шоаьа-цкъ масса хургья?» яха телевизиони спектакль. 12.00 — «Музыкальни киоск». 12.30 — «Юртара сахьат». 13.30 — «Дийна дакъа» яха художественни фильм (шоаллагIа серий). 14.35 — Босбола телевидени. Тахан СССР-а Фецарча Флота Ди да. СССР-а обороне министра заместитель, ТIема-Фецарча Флотий керттерча командующий Советски Союза ТIемалла даьнице керттерча маршала Кутахова выступлени. 14.50 — Босбола телевидени. Советски иллий концерт. 15.20 — Дунен халкъашта юкъера панорама. 15.50 — Босбола телевидени. «Ирда [illegible] [illegible]». 17.20 — Босбола телевидени. Мультфильмий программа. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. [illegible] клуб. 19.15 — Веласа йола Дунен чемпионат. Гаванера передача. 21.00 — «Ха». Информациони программа. 21.30 Босбола телевидени. СССР-а Фецарча Флота Денга. Останкинера [illegible]. 22.00 — Гагаряна [illegible] баскетболах йола Дунен халкъашта юкъера турнир. Советски Союза сборни — Америка ВIашагIхийттача Штатий сборни. Таллиннера передача. 23.15 — Кердадараш. Передачий программа.

II ПРОГРАММА

18.50 — «Къьначa гIолаи Iакараш» яха художественни фильм. (4-гIа, 5-гIа сераш). 20.00 — Концерт.

РАДИО

17 август

6.30 — «Юртара вахар». (нохчий меттала). [illegible]

18 август

7.10 — Республикански газетий обзор. [illegible]

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллея Грознея кIезиг-дукха мохкаш а йолаш, йоачаш а йоацаш, малхбузехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилен фецара температура республике гIолла 26—31, Грозне 28—30 градус кIовхал йолаш хилен тарлу. Кхоанен ломмен кхьоъла хургья, юкъ-юкъе кIезиг-дукха догIа делхаш, ди а къаьгаш, малхбузехьара секунде 5—10 метр чIоагIа мух а хьекхаш, фецара температура бийсашка 13—18, дийнахьа 28—30 градус кIовхал йолаш хила тарлу.

Метеостанци.

БОЛГАРЕ ЮБИЛЕЙНА ХЕТАДАЬ

Нохч - ГIалгIай кинофильмий проката конторо Болгаре Халкъа Республика фашистски гIаьрахоех мукъаьяьккха 30 шу дизара хетадаь болгарски фильмаш хьокхара месячник чакхдоаккх.

Республике бахача наха гургда «Господин Никто», «Юха ма хьежа» яха а иштта кхыдола а болгарски фильмаш.

Хьалхарча фильмо дувц болгарски разведчиках Боев Эмилах. ШоаллагIдола фильм Попов Бориса сценарех оттадаьб. Цу тIа дувц мехка фашисташта еш хиннача Дуткъален болаше боккъонца хинна долча хIамаех.

* * *

«Радуга» яхача кинотеатро Болгаре социалистически революци хинна 30 шу дизара хетаь Халкъа Республика Болгаре фильмаш хьокхара фестиваль чакхйоаккх.

Болгарски произведенеш «Необходимый грешник», «Ежи рождаются без иголок», «Козий рог», «Человек в тени», «Свобода или смерть», иштта дукха кхыдола фильмаш гойтаргда зрителашта фестивале чакхйоаккхаш.

ШАХМАТАШ

«КIАЙ ЛАДЬЯ» ЯХА ПРИЗ ЯККХАРА

Аьлча мукъача хана дукха тайп-тайпара шахматех ловзара яхьаш хул дешархошта юкъе. Мехка ерригача городашка хул «КIай ладья» яха приз яккхара йола къонача шахматистий яхьаш. Уж хIара шера хул Грозне а.

Укх шера 12—14-ча августе шахматий клубе хилар «КIай ладья» яккхара йола турнир. Цига дакъа лоацаш яр города йиъ районера 30 берий команда.

Хьалхара ши тур олимпийски системах чакхъяьккхар. Цига белгалъяьлар финале дакъа доаларгдола ялх команда. Цу юкъе яр Ленински районера «Спутник», «Космос», «Орленок» Гайдара цIерагIа, Заводской районера «Радуга», Терешковай цIерагIа командаш.

ДикагIа ловзя команда гучаяккхара финальни яхьаш круговой системах чакхъяьлар. Цкъар турнира керттерча судьхочо, СССР спорта мастера В. Дорошкевича. ХIара командица кхо шахматист вар: ши кIаьнки цхьа йоIи. Керттерча дакъе уж бар 4—7-ча классашкара дешархой.

Финале яхe а туре массарел дикагIа лайзар № 1 йолча школера Сехач Саша, № 2 йолча школера Тарамов Ислам. Абрашина Валерия чубоагIаш йола «Космос» яха команда. Из котъяьлар 3:0 счет йолаш Терешковай цIерагIча командал, 2,5:0,5 счет йолаш «Спутник», 2:1 счет йолаш «Орленок», Гайдара цIерагIча, «Радуга» командел. Яккхе йиш йолча пхийттанех цхьайттен ахи очко а йолаш, «КIай ладья» яха приз яьккхар «Космос» команда.

ШоллагIа моттиг яьккхара ира къовсам хилар «Орленок» яхачен Гайдара цIерагIчен командашта юкъе. Аьхха кхоалагIча улга тIа Межидова Марина Нестерова Лариса къахкахо къовстабир из къовсам. БархI очко а йолаш шоллагIа моттиг яьккхар «Орленок» команда. КхоалагIа моттиг кхаьчар Терешковай цIерагIча командага.

Массане безам тIеозаш дика чакхъяьлар шахматех ловзара яхьаш. Кастта дIадолалургда цу клубашта юкъе шашкех ловзалга а.

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР шахматий федераце президиума член.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-38; партийни вахарен культурен отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтерен — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры—3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Газет [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

Заказ № 7750.